

Col·lectiu del centre "Martín Códax"

Una experiència de jornada continuada.

El Col·legi Martín Códax està situat a Vigo, a dotze quilòmetres del centre de la ciutat. Hi ha escolaritzats alumnes de tres a catorze anys i el nombre total d'alumnes és de vuit-cents.

El col·legi va començar a funcionar l'any 1972 per iniciativa d'un grup de professors, constituït en societat anònima. Actualment gaudeix d'una subvenció oficial parcial. L'origen social dels alumnes correspon a la classe mitjana: professionals liberals, empleats de banca, obrers especialistes, petits comerciants; també hi ha alumnes procedents de la zona semirural en què es troba el col·legi.

El centre, constituït per un grup de professionals units per l'amistat i una mateixa concepció pedagògica, va pretendre, des del primer moment, d'oferir una alternativa distinta a les existents a la ciutat, i es va inclinar per una escola activa, no només quant al treball dels alumnes, sinó també quant a la possibilitat d'experimentació i innovació per part del col·lectiu de professors.

Aquest plantejament ens ha menat, al llarg dels anys, a la introducció d'una sèrie d'experiències, com les següents:

- creació d'una classe d'"imatge" a tots els nivells, que funciona de l'any 1974 ençà;
- valoració i aplicació de la reeducació psicomotriu, etc.

- una de les innovacions que va pretendre posar en marxa el col·legi, va ésser la JORNADA ESCOLAR CONTINUADA; s'aconseguí posar-la en pràctica durant el curs 81/82 i s'ha mantingut fins ara.

Abans de fer la valoració, volem recordar com es va gestar la idea i com es va dur a terme.

La idea de reestructuració de la jornada escolar va partir conjuntament de la directiva de l'APA del curs 78/79, d'un bon nombre de membres de l'esmentada associació i d'un grup de professors del centre. La necessitat de la reestructuració va ésser plantejada i discutida en funció d'una sèrie de motius de distints tipus, entre el que es poden destacar els següents.

El problema del transport.

La distància en què es troba el col·legi de la majoria de les residències familiars dels alumnes provoca una excessiva quantitat de temps invertit en transport. El nombre total de kms. recorreguts pels vuit autobusos en els quatre viatges diaris era de 524. El problema s'agreujava per l'especial localització del col·legi, que obliga a travessar un dels barris més populosos de Vigo a les hores punta; això exigia que els alumnes havien d'estar dins l'autobús de dues a tres hores diàries, la qual cosa provocava una

fatiga considerable unida a la síndrome de tancament que es reflectia en el comportament general tant dins l'aula com a casa seva.

En aquestes condicions, l'escola complia una trista funció de guarderia, puix que els nostres alumnes romanien fora de casa de les vuit del matí fins a les set del vespre.

Si bé, alguns utilitzaven el menjador escolar, la majoria anava a casa seva sense comptar amb un temps raonable per menjar tranquil·lament, la qual cosa repercutia en un stress familiar i convertia el dinar en una tragèdia.

El rendiment escolar i la inadeguada distribució d'activitats.

Dins les activitats escolars de l'horabaixa, la disminució del rendiment era palesa respecte al matí i en alguns casos la feina resultava infructuosa. Aquesta realitat ens va dur, inconscientment, a agrupar durant el matí, per als nivells superiors, les matèries que vàrem considerar que necessitaven major atenció i concentració i les més relaxants (gimnàstica, música, etc.) a l'horabaixa. Així s'establien uns horaris irracionals en els qual les activitats més denses se succeïen i agreujaven el cansament i la tensió de l'alumne.

Raons d'ordre cívic-social.

Per altra part, vàiem la necessitat que els alumnes participassin en les activitats sòcio-culturals que es desenvolupaven a la ciutat, a la qual s'havien de sentir integrats des de petits, amb el suport i l'orientació de l'escola, aspecte imprescindible de la seva formació integral.

Si l'escola ha d'ésser continuïtat i reflex de la vida social, és clar que els alumnes hi han d'aportar la problemàtica del mitjà en què es mouen; pel contrari, no complirà la funció d'ajudar-los a aconseguir un desenvolupament integral.

La problemàtica del temps lliure.

A més del fet cultural i social, ens preocupava un fet més determinant per al pre-adolescent en formació: l'oci, entès com un saber "gaudir del temps lliure", "inici del temps de la música, la lectura, la conversa familiar", el "gaudiment del joc", etc.

Aquesta idea ens preocupava a tots, no tan sols pel plantejament teòric, sinó també per les queixes dels pares, tals com: **ja no saben jugar, no tenen temps, no els veig fins a la nit**, etc. Tot això enclouia una actitud preocupant per a nosaltres, que havíem de tenir en compte altres actituds que es reflectien en frases com: **no els aguant a casa, beneït col·legi que els aguantau, no puc amb ells**, etc.

La jornada continuada hauria de potenciar l'actitud positiva dels pares mencionats en primer terme i fomentar un canvi de conducta en els del segon.

Les raons mencionades ens varen dur al convenciment que si volíem seguir ésser una escola viva i experimental, es feia necessari reestructurar el temps escolar. Es plantejava la necessitat de la JORNADA CONTINUADA.

Els primers sondejos fets van ésser negatius i s'hi van produir postures d'incomprensió. Finalment, foren els propis pares qui possibilitaren el canvi de mentalitat; l'APA va realitzar enquestes, sondejos d'opinió, reunions contínues on es valoraven els motius i va encarregar un estudi sociològic, en què s'analitzaven els possibles efectes del canvi. L'enquesta realitzada va donar com a resultat sobre 503 famílies, 268 a favor, 70 en contra, 154 abstencions i 9 en blanc.

L'APA va aprovar la jornada continuada, el centre sol·licità el permís corresponent a la Direcció Provincial, que no hi va posar cap impediment si es respectaven les hores lectives fixades pel MEC.

Valoració provisional.

Podem afirmar que el resultat ha estat francament positiu.

- Es va fer possible l'estructuració d'uns horaris més coherents, amb alternança d'activitats disperses, que eviten el cansament i la monotonia, doncs mantenen l'alumne més interessat.

- S'acabà de consolidar la vella idea sostinguda pel col·lectiu de professors d'estructurar l'espai de treball en aules o tallers d'àrea o d'activitat. Els nins canvien d'espai a cada activitat, amb la qual cosa s'aconsegueix relaxació i s'aprofita millor l'aula i el seu material.

- El rendiment, en general, ha augmentat.
- El treball escolar, quant a reflexió i aprofundiment, va millorar considerablement com a conseqüència d'una major serenitat dels alumnes.

- L'actitud de l'alumne davant la tasca es va tornar més oberta i receptiva.

- Es va possibilitar la feina fora de l'escola fins a tal punt que l'alumne ja no considera com una càrrega activitats tals com: fer entrevistes, anar a una biblioteca per documentar-se, visitar una exposició, reunir-se en grups de treball, etc. Fins i tot compten amb la possibilitat de quedar al centre quan vulguin per fer una activitat lliure o imposada en una determinada àrea.

- És important considerar el descens significatiu del nombre d'accidents, de la violència envers els altres i el material.

- En un principi teníem por que l'obligatorietat de mantenir la totalitat de les hores lectives per als nins de 3 a 7 anys resultàs fatigant. Hom va pensar d'establir un horari diferent i més curt, però ens vam trobar amb problemes de transport i de les famílies que tenien fills a dos nivells diferents. Com a solució, es va confeccionar un horari especial per a aquests nivells:

De 9 a 11 h.: treball en alternança d'activitats.

D'11 a 12 h.: berenar calent servit pel col.legi dins l'aula amb la seva professora. A continuació, esbarjo.

De 12 a 13 h.: Treball.

De 13 a 13:30 h.: Esbarjo.

De 13:30 a 14:30 h.: Treball.

Ens vàrem exigir que les hores de feina fossin amenes i contemplassin gran varietat d'activitats. Va resultar sorprenent veure com els alumnes no se'n podien avenir que la jornada ja s'havia acabat.

- La resposta dels pares fou millor del que s'esperava; els escèptics es van veure obligats a acceptar que els seus fills estaven més relaxats i més contents.

VALORACIÓ D'ALGUNS CENTRES QUE FAN JORNADA CONTINUADA.

La revista PISSARRA ha fet una entrevista a cinc centres de Balears que tenen jornada continuada. Les preguntes que se'ls ha fet són les següents:

- 1.- Quants d'anys fa que tenen jornada continuada?
- 2.- Quins foren els motius que us varen impulsar a implantar-la?
- 3.- Hi ha hagut algun problema per a la seva implantació?
- 4.- Quins aspectes positius observau a partir del canvi de jornada?
- 5.- Ofereix el centre alguna alternativa als horabaixes?
- 6.- Quina és l'opinió dels pares i alumnes sobre la jornada continuada?

Respostes:

CP BLANCADONA d'Eivissa (zona urbana).

- 1.- Aquest és el quart curs de la seva implantació.
- 2.- Va desaparèixer el menjador que era gestionat econòmicament i administrativa pels pares. No hi havia transport oficial per als alumnes i la distància mitjana al centre era de 1,8 km.
- 3.- No hi va haver cap problema. Es va sotmetre a votació i el 98 % dels 195 pares que varen votar, ho varen fer afirmativament.
- 4.- S'eviten desplaçaments innecessaris al centre i resten més hores lliures per a altres activitats de l'alumnat.
- 5.- Sí. Hi ha organitzades activitats extraescolars per l'APA de: anglès, esport, dansa,

costura i ceràmica.

6.- Els pares la veuen amb bons ulls i els alumnes també. Així disposen de més temps lliure per a l'oci i la convivència familiar.

CP COMARCAL ST. RAFAEL d'Eivissa (zona rural)

- 1.- Aquest és el quart curs de la seva implantació.
- 2.- En un principi, la varen sol·licitar els pares. Es va sotmetre a consulta i no es va arribar a un 50 % de vots favorables. L'any següent, el professorat va fer un informe favorable sobre jornada continuada després d'haver sol·licitat informació a altres centres que ja la tenien. Es va sotmetre novament a consulta i va sortir una majoria no molt alta, però es va implantar. Ara, el 98 % dels pares hi estan a favor.
- 3.- No hi va haver cap problema.
- 4.- Els alumnes poden passar els horabaixes amb la família. Poden assistir a altres activitats no imposades que són millor acollides per l'alumnat.
- 5.- Activitats extraescolars de: biblioteca, esport, ceràmica per cicles, teatre, col·loquis en anglès i classes d'alemany.
- 6.- L'opinió dels pares i alumnes és favorable perquè l'actual horari els deixa molt més temps lliure.

CP TORREPETXINA de Ciutadella.

- 1.- De la creació de l'escola ençà (aproximadament uns vuit anys).
- 2.- El fet d'esser una escola rural, per la qual cosa els alumnes han de recórrer un trajecte més o menys llarg per anar-hi des del lloc on viuen. Així s'eliminen trajectes innecessaris.
- 3.- No.
- 4.- Poden estar més temps a ca seva i aprofitar millor els horabaixes. El rendiment escolar és igual o millor que amb la jornada partida.
- 5.- La consideren molt favorable i estan molt contents.
- 6.- No.

IFP SANT JOAN BOSCO de Ciutadella.

- 1.- Dos.
- 2.- El transport escolar, així no s'hi han de quedar a dinar.
- 3.- No.
- 4.- Als alumnes de 2n. grau els permet les pràctiques en alternança.
- 5.- Bona.
- 6.- Només esports i videofòrum cada dimecres.

CP RAFAL VELL de Palma

- 1.- De començament d'aquest curs ençà.
- 2.- Vàrem començar fa tres anys a partir d'una sol·licitud dels alumnes al consell escolar. Es varen estudiar avantatges i inconvenients i vàrem veure que era una distribució més racional del temps, sobretot si hi col·laboraven els

pares, tant a nivell d'APA organitzant activitats extraescolars com a nivell individual omplint el temps lliure dels seus fills. També hi havia la necessitat de desmassificar el menjador.

3.- Per a la implantació no hi ha hagut cap problema. A partir de la seva entrada en funcionament, n'hi ha haguts alguns d'individuals que, a poc a poc, se n'han anat superant. Els conflictes arribaren fins el Director Provincial, el qual, segons uns pares, havia negat que havia concedit la jornada continuada al centre, mentre, que el centre havia rebut l'autorització oficial. Alguns dels pares que varen crear el conflicte, volien que els seus fills fossin atesos directament pel seu professor durant tot l'horabaixa.

4.- És molt poc el temps d'implantació, però sembla ja que les dues darreres classes del matí són millors, quant a atenció, que les de l'horabaixa quan la jornada era partida.

5.- Uns Trenta-tres cursets organitzats majoritàriament per l'APA amb la col·laboració del professorat. Com a exemple, en citam els següents: teatre, ball de bot, fang, escacs, voleibol, bàsquet, handbol, música, cant coral, anglès, ràdio, cinema, contar contes...

6.- No hem fet enquesta d'opinió, encara que majoritàriament hi estan d'acord, si bé els pocs que n'estaven descontents, sembla que minven de cada dia.

CIRCUITOS FIN DE AÑO

"EN AVION ESPECIAL A ROMA"

Salida día 29 Diciembre a las 9'00 hrs.
Regreso día 5 Enero a las 18'25 hrs.

OPCION 1.º

ROMA - VENEZIA - FLORENCIA
Avión+Hoteles+Autocar .. 51.900 Pts.

OPCION 2.º

ROMA - NAPOLES - POMPEYA
SORRENTO - CAPRI
Avión+Hoteles+Autocar .. 45.800 Pts.

¡¡SUPER OFERTA!!

Avión ida y vuelta + Traslado a Roma
POR SOLO 14.000 Pts.

INFORMES Y RESERVAS:

VIATGES TRAMUNTANA, S.A. G.A.T. 725

31 de Diciembre, 12 - Tel. 20 46 00 - PALMA